

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 29 maja 2026 r.
Znak sprawy: RRE.wtr.058.3.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelacje nr 16715 w sprawie angażowania małych i średnich gospodarstw rolnych w rozwój lokalnych rynków żywności w oparciu o rozwiązania krótkich łańcuchów dostaw żywności (KŁŻ)

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 16715 Pana Posła Kazimierza Gwiazdowskiego w sprawie angażowania małych i średnich gospodarstw rolnych w rozwój lokalnych rynków żywności w oparciu o rozwiązania krótkich łańcuchów dostaw żywności (KŁŻ) przekazuję poniższe informacje.

Jednym z priorytetów Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest wspieranie rozwoju małych i średnich gospodarstw rolnych produkujących żywność na rynki lokalne. Takie gospodarstwa zaopatrują lokalną społeczność w świeżą żywność, kultywują tradycję i zwyczaje przyczyniając się do rozwoju regionalnego. Resort rolnictwa podejmuje różne działania na rzecz tych gospodarstw m. in. wdraża w przepisach prawa żywnościowego ułatwienia dotyczące produkcji i wprowadzania na rynek żywności na małą i średnią skalę.

Działanie „Współpraca” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dotyczyło wspierania, tworzenia i działalności Grup Operacyjnych na rzecz Innowacji (EPI) w rozumieniu art. 56 i 57 Rozporządzenia EFRROW, które w ramach działalności realizowały projekty polegające na opracowywaniu i wdrażaniu do praktyki

innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich.

Małe i średnie gospodarstwa korzystały ze wsparcia KŁŻ głównie poprzez udział w Grupach Operacyjnych EPI, gdzie wymagany był udział co najmniej 5 rolników, co sprzyjało budowie lokalnych modeli sprzedaży i skracaniu łańcucha dostaw. Instrument przyczynił się do lepszej integracji producentów z rynkiem i zwiększenia wartości dodanej. Sfinansowano 202 umów o wartości ponad 65 mln zł, co przełożyło się na wdrożenie konkretnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych. Należy podkreślić, że wypracowane w ramach projektów Grup Operacyjnych EPI rozwiązania, w tym rozwiązania cyfrowe (platformy, narzędzia logistyczne, modele danych), podlegają przede wszystkim upowszechnianiu przez same grupy operacyjne, zgodnie z założeniami interaktywnego modelu innowacji EPI. Istotnym narzędziem upowszechniania efektów projektów jest również baza Grup Operacyjnych EPI dostępna na platformie KSOW+, gdzie prezentowane są opisy projektów, ich rezultaty oraz dobre praktyki. Ich dalsze wykorzystanie zależy od zainteresowania rynku oraz możliwości adaptacji w innych gospodarstwach lub podmiotach.

W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) interwencja I.13.5 przewiduje dalsze wzmacnianie innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym oraz rozwój lokalnych rynków żywności. Realizowana jest poprzez tworzenie nowych Grup Operacyjnych EPI, które przygotują i wdrożą innowacyjne projekty odpowiadające na potrzeby rolników i rynku, a także poprzez opracowywanie i wdrażanie nowych rozwiązań w produkcji, przetwarzaniu i marketingu żywności – w tym nowych produktów, technologii oraz metod organizacji i sprzedaży. Interwencja zakłada wzmacnianie lokalnych rynków żywności poprzez lepsze dopasowanie produktów do potrzeb konsumentów, zwiększenie różnorodności oferty, ułatwienie dostępu do rynków i skracanie łańcuchów dostaw, a także rozwój produkcji w systemach jakości oraz wdrażanie rozwiązań rolnictwa 4.0, co poprawi efektywność i konkurencyjność producentów. Równocześnie wspierana będzie ścisła współpraca nauki, doradztwa i praktyki rolniczej w modelu EPI oraz realizacja projektów pilotażowych i prototypowych, możliwych do zastosowania w szczególności w małych i średnich gospodarstwach rolnych. W celu zapewnienia realnego udziału tych gospodarstw wprowadzono m.in. obowiązkowy udział rolników w Grupach Operacyjnych, system punktowy premiujący ich aktywność oraz inicjatywy oddolne,

a także dwuetapowy mechanizm wsparcia. Dodatkowo preferowane są rozwiązania dostosowane do potrzeb mniejszych gospodarstw, a wsparcie doradcze w ramach systemu AKIS ułatwia identyfikację potrzeb, tworzenie partnerstw i transfer wiedzy.

Ponadto w ramach interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) realizowane są operacje wspierające rozwój współpracy, w tym tworzenie i rozwijanie krótkich łańcuchów żywnościowych (KŁŻ). Wsparcie może zostać przyznane rolnikom, którzy w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku prowadzili działalność w ramach KŁŻ przez co najmniej 365 dni, pod warunkiem, że żaden z uczestników danego łańcucha nie otrzymał wcześniej wsparcia na jego rozwój w ramach PS WPR. Pomoc przysługuje projektom obejmującym m.in. wprowadzenie nowego asortymentu wymagającego inwestycji, rozszerzenie współpracy o co najmniej 5 nowych rolników, wdrożenie nowych systemów sprzedaży lub rozliczeń, bądź zwiększenie zasięgu promocji i liczby odbiorców. Dofinansowanie ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych i może wynosić do 500 tys. zł, przy poziomie wsparcia do 65% w przypadku inwestycji produkcyjnych oraz do 85% dla działań promocyjnych zwiększających grono odbiorców. Zainteresowanie wsparciem jest znaczące – według danych z 26 kwietnia br. złożono ponad 12 tys. wniosków na kwotę przekraczającą 2 mld zł, w tym również wnioski dotyczące tworzenia i rozwoju KŁŻ.

Uzupełnieniem tych działań jest interwencja I.10.5 Rozwój małych gospodarstw, umożliwiająca wsparcie działalności związanej z wprowadzaniem produktów rolnych na rynek w ramach krótkich łańcuchów dostaw.

Przykładem działania legislacyjnego mającego na celu skrócenie łańcucha dostaw było wprowadzenie w 2017 r. przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności (1) umożliwiających funkcjonowanie w Polsce rolniczego handlu detalicznego (RHD). Działalność ta od początku jej wprowadzenia cieszy się dużym zainteresowaniem wśród producentów rolnych. Liczba podmiotów prowadzących RHD systematycznie wzrasta i wg ostatnich danych, aktualnych na 31.12.2025 r., wynosi 25 739 podmiotów (tabela nr 1). W ciągu ostatnich 9 lat nastąpił ponad 15-krotny wzrost liczby podmiotów prowadzących RHD w Polsce.

Tabela nr 1. Liczba podmiotów prowadzących w Polsce rolniczy handel detaliczny w latach 2017-2025, na podstawie danych Głównego Inspektoratu Weterynarii i Głównego Inspektoratu Sanitarnego (2)

Rok	Liczba podmiotów prowadzących RHD pod nadzorem IW i PIS
2024	23 461
2023	22 237
2022	18 040
2021	15 343
2020	12 212
2019	7713
2018	3271
2017	1633

Natomiast w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO) uruchomiono dwa nabory wniosków w ramach instrumentu „Wsparcie rolników i rybaków w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury” (tzw. małe przetwórstwo). Pomoc w tej interwencji została ukierunkowana na wsparcie małego przetwórstwa w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL), tworzenie miejsc bezpośredniej sprzedaży dla spożywczych produktów lokalnych (miejsca obsługi podróżnych na obszarze dróg – tzw. MOP-y oraz warzywniaki i zieleniaki).

Należy również zauważyć, że w przypadku handlu lokalnego ważnymi punktami sprzedaży produktów wytwarzanych w gospodarstwach rolnych są targowiska. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 r. w krajowej ewidencji prowadzonej przez gminne jednostki samorządowe zarejestrowanych było 2 636 stałych targowisk (w tym 2 387 targowisk z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej). Na podstawie ustawy (3) o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników rada gminy jest zobowiązana do wyznaczenia, w drodze uchwały, miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Wyznaczenie takiego miejsca należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, niezależnie od tego, czy na terenie gminy funkcjonuje już targowisko.

Zgodnie z obowiązującymi od 1 stycznia 2022 r. przepisami art. 16 pkt 2 ustawy (4) o podatkach i opłatach lokalnych, rolników i ich domowników prowadzących w piątki i soboty handel w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy o ułatwieniach zwalnia się z opłaty targowej, pobieranej na podstawie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

MRiRW nie planuje opracowania krajowej strategii cyfryzacji ukierunkowanej wyłącznie na krótkie łańcuchy dostaw, ale brało aktywny udział w pracach nad opracowaniem przez Ministerstwo Cyfryzacji projektu dokumentu pn. „Strategia Cyfryzacji Państwa do 2035 r.” (dalej „Strategia”) w obszarze rolnictwa. Zaplanowane w projekcie Strategii cele obejmują szerokie spektrum zagadnień, od kwestii horyzontalnych, poprzez płaszczyznę państwa i jego obywateli, po gospodarkę i rozwój technologii.

Projektowane na poziomie UE przepisy wprowadzają zmianę finansowania Wspólnej Polityki Rolnej po 2027 roku, która będzie częścią Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR), koordynowanego przez MFiPR. Oznacza to odejście od dotychczasowego podziału na dwa filary i fundusze na rzecz jednego zintegrowanego mechanizmu finansowania. W ramach przygotowań określono kluczowe potrzeby sektora rolno-spożywczego i rozpoczęto prace nad nowymi instrumentami wsparcia, przy czym przyszłe działania mają być bardziej selektywne i lepiej ukierunkowane. Szczegółowy zakres wsparcia, w tym dotyczący krótkich łańcuchów żywnościowych, jest nadal analizowany, a jego ostateczny kształt zostanie wypracowany w toku dalszych prac i konsultacji.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Małgorzata Gromadzka
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- 1) przede wszystkim: art. 3 ust. 3 pkt 29 b i art. 44 a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 września 2022 r.

w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz.U. poz. 1971)

- 2) na podstawie danych: Głównego Inspektoratu Sanitarnego przekazanych do MRiRW oraz danych Głównego Inspektoratu Weterynarii ze strony: <https://www.wetgiw.gov.pl/> (zakładka: Prawo publikacje raporty Weterynaryjna sprawozdawczość statystyczna (RRW) - RRW5 - tabela: I Dział 1. Nadzór i stan sanitarny podmiotów - Liczba podmiotów nadzorowanych - RHD).
- 3) Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz.U. z 2021 r. poz. 2290)
- 4) Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 707)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów